

ALFÖLD

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési feltételek:

Helyben:	Vidékre:
Egész évre 12 ft	Egész évre 14 ft
Fél évre 6 ft	Fél évre 7 ft
Negy. évre 3 ft	Negy. évre 3,50.

Hirdetmények díja:

6 hasábos petitser egyszeri hirdetésnél 6 kr. s minden következőnél 4 kr. Bélyeg-díj külön 30 kr
Nyílt-tér sora 15 kr.

Arad, július hó 14.

(P.) A politikai látkörön a spanyol trónjelöltség kérdése dominál. Ez ügy valószínűleg casus belli vélté ki magát Francia- és Poroszország közt. A politikai közönség a legnagyobb mohósággal fogadja az újabb és újabb erre vonatkozó távirati tudósításokat. A börzén, a politikai situatio e legérzékenyebb hőmérőjén, a hausse és baisse váltakoznak, közben-közben a panique tartja pusztításait...

Lesz-e háború? Ez most a legégetőbb kérdés.

A helyzet fenyegető átalakulását ignorálnunk nem lehet, s ha teljes hitelt akarunk adni a legújabb tudósításoknak, a háború kitörésének valószínűségét nem tagadhatjuk.

Az ügyet a francia kabinetnek sikerült annyira elmergesíteni, hogy most már Poroszországnak nem lehet egyszerűen visszalépnie a kihívások utjából, s ha más expedienst nem merül fel, el kell fogadnia az eléje dobott kesztyűt.

Mi még mindig nem tudunk lemondani a reményről, hogy ez affaire, bár háttérben a legveszedelmesebb gyűnyag, a két rivalizáló nagyhatalom felzaklatott ambíciója szerepel, — békés uton nyere megoldást.

Valóban rettenetes szegénységi bizonyítvány volna az, az európai diplomácia életrevalóságáról, ha nem tudná megakadályozni, hogy egy oly ügy, mint a spanyol trón-candidatura, ürügyül szolgálhasson Európá lángbaborítására. És ez mégis így van. Ha valami meggátolandja a háború kitörését Francia- és Poroszország közt, ez csakis azon körülmény leendő, hogy mindkettőjüknek a háború bizonytalan esélyeitől nagy respectusuk van, — maga a diplomácia a legnagyobb erőfeszítés mellett is teljesen tehetetlen a veszély elhárítására...

De vegyük a dolgot más, bennünket közvetlenül érdeklő oldalról. Az a kérdés, ha vajjon a háború, ha csakugyan kitör Francia- és Poroszország közt, milyen jellemet fog ölteni; — localisálva marad-e a két harcra kelt állam területére, vagy pedig, a nem ok nélkül régóta rettegett európai conflagratiót vonandja-e maga után?

Ez oldalról tagadhatlanul az leendő mérvadó befolyással, hogy mily állást foglaland el a többi európai hatalom a conflictussal szemben.

Az eddig érkezett tudósítások csakis annyit mondanak, hogy Franciaország mellett Dánia és Olaszország készen lennének sikra szállni. Egészen bizonyosnak ez sem vehető, de ha megvalósul is, még nem hozandja magával azon veszélyt, hogy a háború európai jelleget vegyen. Minden Oroszország magatartásán fordul meg. Ha csakugyan van valami alapja azon híreknek, melyek már régóta szárnyalnak a létező porosz-orosz szövetségről; és ha ennek következtében az északi óriás szintén bevonatnék a jelenleg kitörőben levő háborúba: akkor nemcsak Európa nyugatán dúland a csaták vészangyala, hanem bizonyosnak vehető, hogy Európa kelete is a népharczok színhelyévé leendő. Ez esetben tehát kész az európai conflagratio.

Az ezen combinatio által felkeltett rémképek eloszlatására szolgálhat azonban azon körülmény, mely szerint Oroszország még ezideig nem készült el hadserege újjászervezésével; a stratégiai vasutvonalok, ez életfeltételei az orosz harcra-lephetésének, nincsenek kiépítve, — mind ez csak 1872-ben leendő meg: s így előreláthatólag csakis a végső politikai kényszerűség leendő az, mi Oroszországot jelenleg háborúba vonhatja...

Miután mindezt szükségesnek tartottuk elmondani, nem mulaszthatjuk arra

vonatkozó nézeteinket is kifejtetni, hogy mily állást kellend Ausztria és Magyarországnak a kitörhető háborúval szemben elfoglalnia.

Az egész monarchiában körülbelül az, és nem is lehet más a közvélemény, mint-hogy nekünk addig, míg életérdekeink veszélyeztetve nincsenek, semleges állást kell elfoglalnunk.

Ha a háború localisálva marad Francia és Poroszország közt, Ausztria és Magyarországnak gondolnia sem lehet az activ szereplésre. Mi jót, mi előnyt is hozhatna reánk a szövetség példál Franciaországgal? Ha III. Napoleon megveretik, annak mi is megiszuk a levét; s ha győzni fog, előnyt nem remélhetünk tőle, miután a krimi, az olaszországi, a mexikói hadjáratok után eléggé kimutatta, mily kevés figyelembe veszi azok érdekeit, kik vele egy zászló alatt küzdenek.

Ily kilátások mellett harcra keverni a monarchiát, mely jelenleg belső megerősödhetése végett a békét annyira szükségli, — valóban a legnagyobb politikai eszélytelenség lenne.

Más fordulatot veendő a dolog természetesen akkor, ha Oroszország szintén a háborúba fog keveredni. Ekkor lehet fékvessztetett, és egész nagyságában fog ellenünk támadni azon veszély, melylyel a moskowitzmus Európá egész keletét fenyegeti. Itt azután állami létezésünk forgand majd kockán; miért is készen kell lennünk, ha másképp nem lehet, az elhatározó ütközet megvívására. — Ez leendő azon időpont, midőn Ausztria és Magyarországnak be kellend töltönie azon missiót, mely reá a civilisatio érdekében, Európa keletén vár: vagyis élére kellend állnia az al-dunai népeknek, kik vele együtt az élet-halálharcot kell hogy megvívják, az állami existenciájuk előlése érdekében, Európá ellen. E válságos napokra kell gyűjteni az erőt, s jelenleg visszavonulni minden oly háborúból, hol saját érdekeinkre előnyt nem remélhetünk...

Fel kell még itt említenünk, hogy képviselőházunk tegnapi ülésében a miniszteriumhoz interpellatio intéztetett az iránt, hogy a monarchia mily állást foglaland el a kitörni akaró háborúval szemben.

Tudvalavólag az 1867/8. XII. törvényczikk 8-ik §-a, a külügyek vezetésére befolyjni jogot ad a két fél miniszteriumának; amennyiben a közös külügy-miniszter csak ezek megegyezésével intéz kedhetik a nagyobb fontosságú diplomatiai ügyekben.

A miniszterelnök által az interpellatio-ra adandó választ nagy érdekek várjuk; nagyfontosságú kérdés ugyanis, ha vajjon a magyar miniszterium érvényesíti-e befolyását a külpolitikára azon irányban, melyet hazánk érdekében leghelyesebbnek kell tartanunk.

A spanyol trónjelöltség ügye.

Semmi kétség többé, hogy Franciaország a legvétkesebb s lelkismeretlenebb politika övényére tért; mindenféle módon vizslat keresett Poroszországgal, s arra Hohenzollern-jelöltsége csak ürügyül szolgált. Ezen ítéletet hangoztatja az „Ind. Belge”-től kezdve valamennyi szabad-elvű angol, bécsi és németországi lap. Annyira meg már a francia hanczóság, hogy még a „Moniteur” sem rösteli kijelenteni, hogy most tüstént a prágai békeszerződés szigorú teljesítését, déli Németország felszabadítását, s Mainz kiürítését kell Poroszországtól követelni.

Ha a francia kormány elég eszes volt ily követelésekkel fellépni akarni, úgy Hohenzollern visszalépése sem állítá helyre a békés állapotot, s ekkor a francia császár legelfogultabb tisztelőinek is be kell ismerniök, hogy egy európai háború iszonyú szerencsétlenségeért a felelősség és átok egyedül a francia kormányra hárulnak. A német nemzet eddig legkisebb érdekeltségét sem tanusít Lipót hg jelöltsége iránt, s válvonítással fogadja a francia államférfiak őrgyöngéseit. De azt már még sem tűné, hogy a nagy pénz és

véraldozatokkal szerzett legutóbbi eredmények megrövidítenek.

Párisi hírek szerint, a hírsóvár marschallok szünetlenül a háborút sürgetik, hogy Poroszországnak mentül kevesebb ideje maradjon, hadseregét harcokész állapotba helyezni. Mi magát a császárt illeti, ő legjobban kívánja a háborút, s ha most sikerülne is valami módon a háborút tartóztatni, néhány hónap múlva az mégis okvetlenül ki fog törni, mert a császár és környezete halálisan gyűlölik Poroszországot.

Prágából írják: A francia kormány már két hét előtt temérdek gabnát vásároltatott Csehországban, s hogy ezen bevásárlások fel ne tűnjenek, a francia hivatalos aratási tudósításokat aképen hamisítva bocsátották világgá, hogy a vetések állását sokkal kedvezőtlenebbnek híresztelték, mint az valóságban volt. A prágai üzletvilágban néhány nap óta rendkívüli panique uralkodik. „Lesz-e háború?” ezen kérdés lépett a szokott üdvözlések helyébe, s hogy egy francia-porosz háború esetében Csehországban jelentékeny üzletfennakadás állna be, az bizonyos. Az ottani üzleti körökben t. i. azon nézet uralkodik, hogy a cseh nyers termények, gabna, nemkülönbén a cukor is, háború esetében nagy árhanyatlást szenvedne, mivel akkor a Németországon általi kivitel lehetlenné válnék. Magyarországon mindenestre kedvezőbb helyzetben volna, mivel ezen országnak a tengeri vagy pedig az Olaszország és Sveitzon át vezető ut mindig nyitva maradna.

A „N. Preusz. Ztg.” írja: Fenyegetik Spanyolországot azon esetre, ha Lipót herceget királylyá választja; fenyegetik Poroszországot, ha a herceget a spanyol trónra engedni jutni: remélik, hogy Európa e fenyegetéseket támogatni fogja; „mert — mint Olivier miniszter mondja, — „valahányszor Franciaország szilárdan kelfel törvényes jogai védelmére, anélkül, hogy a mértéket túllépő, számíthat Európa erkölcsi támogatása és méltánylása.”

Franciaország tehát a törvényes jogot védelmezi? Hohenzollern herceg megválasztása sértene-e hát Franciaország törvényes jogait?

Ez esetben Franciaországnak igénybe kellene vennie a jogot, hogy Spanyolország Souverainje legyen.

Ellenkezőleg Franciaország kinyilatkoztatá, miszerint tisztelettel viseltetik a spanyol nép souverain e határozása iránt, és épen ezért nem tűrheti, hogy ott egy idegen nemzet tegyen valakit királylyá.

Ezen nyilatkozat annyira megfelel a népjogba ma már felvett noninterventio elvének, hogy az ily felfogást Európa bizonyosan támogatni fogja, még Franciaország ellen is.

Nyilvánvaló dolog ugyanis, hogy épen Franciaország azon hatalom, mely jogot követel magának Spanyolországban valakit királylyá tenni.

Vagy mit tesz az, valakit királylyá tenni? Javaslát, ajánlás és kívánság által ez nem történik; anyagi pressiónak kell ezekhez járulni; amennyiben t. i. az idegen hatalom, vagy a fejeverek erejével jönlöttet a trónra, vagy pedig háborúval fenyeget, ha más valaki, és nem az ő pártfogoltja hivatnék meg a trónra.

Franciaország jelenleg a fenyegetődzést választá.

Lehet-e ennek fogantatja? fogantatja Porosz-vagy Németországra?

A francia sajtó azon gyanúsításra, mint ha a porosz király, mint család, megtiltaná Hohenzollern herceget, ha megválasztatná a cortes által, e fogadni a spanyol koronát, — nem akarunk, úgy amint szívünk sugálja a francs a elbizakodottság felett érzett bosszankodás szavaival felelni; csak annyit válaszolunk, miszerint Hohenzollern herceg álló, és polgára egy szabad államnak. A mi, valaminek Észle-Németország alkotmánya sem akadályoz senkit, ha it hon elégét tett követelmének, távoznai az országból, nálunk nincs törvény, mely bizonyos családokat szám kivetne és másokat pedig internálna.

Es Spanyolország! Mily kemény lélekismerteti-harcot tanusít a francia fenyegetődzés a cortes azon tagjainá, kik meggyőződésükkel fogva a herceg ellen szavazának, kik azonban most a közmondásossá vált spanyol büszkeséggel összeegyeztethetlenné fogják tekinteni, — követelni meggyőződésüket, hogy ezzel Franciaországnak tegyenek szolgálatot.

Foglaljuk össze a mondottakat: Franciaország jogot igényel, midőn csak egy elavult hagyomány forog kérdésben a francia politikának, mely azt követeli, hogy Spanyolország függjön Franciaországtól: fenyegetik Porosz és Spanyolországot, mert nem akarnak a francia érdekeknek szolgálni.

Franciaország minden felett! ez a kérdés, mely elő jelenleg Európá van állítva.

Arad, jul. 14.

(*) E lap hasábjain nem egy ízben hozott már szónyegre azon eszmé, hogy Arad városban egy vámhivatal állíttassék fel. A kereskedelmi-testület nem mulasztá el en-

nek elnyerése végett megtenni a szükséges lépéseket, — mindedig azonban eredmény nélkül.

Azt hisszük, ha valamikor, úgy most épen elérkezett az idő, a kereskedelmi és pénzügyminiszteriumnál kieszközölni egy vámhivatalnak városunkban leendő felállítását.

Az utolsó évek óta Arad városnak, mint kereskedelmi piacnak jelentékenysége nagyban emelkedett. Néhány év múlva kiindulási központja leendő négy különböző vasutnak. Nem hagyható tekinteten kívül azon összeköttetés sem, melyet az itt létező iparvállalatok a külfölddel létesítenek.

Mindennek helyes megfontolása mellett, kétséget is alig szenvedhet, hogy a városunkban létező iparvállalatok, valamint a kereskedelmi-testület egyesített kérelmének ne sikerüljön a kormánytól az engedélyt, és a vasuti igazgatóságoktól a szükséges helyiségeket megnyerni.

Ajánljuk ez ügyet az illetők figyelmébe.

Országgyűlési tudósítás.

Pest, július 13.

(P.-y.) Hitelesítettén a jtkönyv, beadván az elmaradhatlan kérvények, gróf Csáky Tivadar a következő interpellatiót intézi a kormányhoz: Néhány nap óta aggasztó hírek szárnyalnak egy bekövetkező háborúról. Noha szólválószerűtlenné tartja, hogy a 19. d k században egy trón betöltése miatt európai háború keletkezzék, a lehetőségek közé még sem tartozik. Magyarországnak azonban, valaminek Ausztriának is érdeke kiválóan kívánja a béké fenntartását, vagy legalább a neutralitas elfoglalását; mindenképp fogva, noha szólv tudja méltányolni a kormány kényes helyzetét is, melynek fogva a diplomácia titokban egy szálát minden tartózkodás nélkül a világ előtt fel nem tárhatja, s ezért is óhajtja szónok, hogy politikáját a kormány teljesen feltárja; an ily azonban hisz és remél, hogy Bunt gróf mint közös külügyminiszter, legalább is irányzatáról az osztrák-magyar kormány politikájának adhat felvilágosítást, ezeknél fogva kérdi szóló a miniszterelnöktől: hajlandó-e a magyar törvényhozást a Francia és Poroszország közt támadt viszály felől tájékoztatni? s másodsor: hajlandó-e a politika azon irányzatáról felvilágosítást adni, melyet a közös külügyminiszter a spanyol trónjelöltség kérdésében követni szándékozik?

Horn Ede kéri a házat, ne vegye neki rosz neven, noha csak második napja, mióta a házból ül, mégis már ez alkalommal igénybevezi a ház figyelmét. Menteni fogja egyebiránt eme kora felszólalását a rövidség, amelylyel szólni fogja az ügy fontossága, melyet felemlit. (Halljuk!)

Tudva van, mikép Spanyolország bosszas keresés után végre talált egy másod-angu trónjelöltet, ki hajlandó a spanyol trónt elfogadni, s e rtká madár egy hohenzollerni herczg, kinek azonban kijelölését Franciaország indokul adja elő egy közte és Poroszország közt kitörhető komoly összefutkzésre. Ha a háború csakugyan kitör és localisálva marad, ez is eléggé sajnálatos, mert minden háború, ha csak nem szabadágháború, a legembartelenabb cslekemény. De nem lehet reá remény, hogy localisálva maradjonson egy nagyobb mérvű háború, hanem lesz belőle általános európai háború. Ezt bizonyítja többek között az olasz kormány késedelmese is, melylyel még mindig nem felel egy az olasz kamrában hozzá intézett interpellatióra. S legújabbantkos alkudozásokról is szól a hír, melyek Bécs és Páris között folynának, s akinek van tudomása a szívielyes összeköttetésről, melyben a becsi kabinet a párisival áll, s van tudomása az ellenszenvről, melylyel közös külügyminiszterünk a porosz kormány iránt viseltetik, az minden kitehető hirt lehetségesnek fog tartani. Amde az osztrák magyar birodalomnak békére van szükség, épen úgy, mint az életű levegőre, amiért is tehát óvakodunk kell, nehogy belerántassunk a háborúba, melynek kimenete mindig kétséges. Es ha belerántatunk, ki fog határozni a háborubani részvétünk felett, továbbá a módról és a mértékről amely szerint ama részvétünk kiszabassák? Tudja szóló, hogy a háború és béke feletti elhatározás joga az uralkodót illeti, de tudja azt is, hogy egy európai államban sem véteik a szó szoros értelmében; ennél fogva tehát nálunk sem fogja magát az uralkodó a háborúra vagy békére elhatározni a törvényhozások beleegyezése nélkül. De a törvény betűszorinti értelmeiben csak a delegatiók vannak hivatva a külpolitika felől tájékoztatni; míg pedig a delegatiók összehűlése, addig a vizslát már kitörhet, sőt be is vezetethetik, mert Francia- és Poroszország aligha fog várakozni a mi delegatiók összehűlésére, (derültég), noha tagadhatlan az is, hogy törvényhozsaink befolyása nélkül a becsi kabinet nem cselekedhetik, a következő kérdéseket intézi tehát szóló a miniszterelnökhöz: 1) mit tud azon alkudozásokról, melyek a spanyol trónjelöltségre

nézve Páris és Bécs között folynak? 2) Mily mértékben vesz részt a magyar kormány a bécsi kabinet elhatározásaiban? 3) Miféle biztosítékokkal bír a magyar kormány, hogy vértünk és pénzünk a mi saját beöregzésünk nélkül nem fog igénybe vétetni? (Élénk helyeslés a baloldalon.)

Mind a két interpelláció közötti fog a miniszterelnökkel.

G h y c z y Kálmán azonban megjegyzi, mikép az 1867-dik évi 12-dik törvények szerinti az elhatározás fontos diplomatiai ügyekben, valamint béke és háború felett a törvényhozás számára van fenntartva, mint tehát Horn Ede képviselő elöadása megjegyzi el nem mulasztható. (Általános élénk helyeslés.)

A z o l n ö k megjegyzi erre, hogy Ghiczzy szavai bejárnak mindenre a naplóból, de nem foglalhatnak helyet a jegyzőkönyvben. Horn interpellációját egyébiránt ki fog adni a miniszterelnöknek.

A ház ekkor áttér a napirendre.

B a b e s Vincze, ki midőn tegnap szólásra fe' hivatott, nem volt jelen, ma szólal fel. A törvényjavaslatot nem tartja méltányosnak, és olyan-nak, mely megfeleljen az erkölcsi szoros kívánalmainak, miért is, miután még néhány előtte szóló ellen polemizált volna, szavazatát a törvényjavaslat ellen adja.

P r i c k József azt tartja, hogy a szövegben levő tárgy még nincs kimerítve, és ennek bebizonyítása végett kezd beszélni a 20 évi száműzetés nyomorairól; és állítja, hogy az, aki külföldön él, egészen másképpen tekint a hazai ügyekre, mint ahogy valóban vannak. Midőn hazatér egy kihalt testet talál, melyből a lélek elszállt. A megye nem az, ami volt, aminek lennie kellene; rendeltetésének nem felel meg többé: ezért azonban a megyét magát ép oly kevés lehet felelőssé tenni, mint a fat, mely nem hoz gyümölcset, mert a tavaszi fagy letarolta virágait. Szólv ezután egy igen sajátos értekezést tart, melyben mindenféle dolgot összekever. A „bölcsesek logikáértékonyabb elméletei“, Saint Simon (szólv e nevet „saint Simon“-nak ejti ki), az eklekticismus és a német philosophok, Lucullus és a porosz alkotmányosság, Montgo fier és azon 40,000 frank, melyet XVIII. L. jostól, — Franciaországból Angolországba tett légvázi utazására kapott, — váltakoznak, dicséretes összehangzással (!) beszédében. A törvényjavaslatot, a miniszteri mindenhatóság, a főispánok és virilis szavazatok miatt, melyek a megyéket el fogják temetni, — szóló határozottan visszautasítja.

G a l Páter szeretne volna bővebben indokolni szavazatát, azon stadiumban mégis, melyen a törvényjavaslat tárgyalásán áll, megelégszik egyszerűen kijelenteni, hogy a törvényjavaslat ellen, és Tisza indítványa mellett szavaz.

S z i l á d y Áron nem áll el ellenfél sürgetésére sem a szótól, mert ezzel még szolgálatot is vélt tenni a jobboldalnak, (felkiáltás: Köszönjük, nem kérjük) hisz ez, — ugymond szóló, — még eddig nem tudott elkészülni a Hoffmann Pálnak adandó válasznak, elkészülhet addig, míg ők a törvényjavaslat ellen szólnak. (Derűtlenség.) Főszult a népképviselői alapra fektet, s azért nem fogadja el az azt mellőző törvényjavaslatot, de nem fogadja el azért sem, mert a virilis szavazási jog által újabb oly parlami aristocratiát kíván létrehozni, mely csak csúfjára váthatik a hazánknak, (helyeslés balról); ellene szólván még a centralisációnak, végül kijelenti, hogy Tisza Kálmán határozati javaslatához csatlakozik. (Éljenzés a baloldalon.)

B e n i c z k y Gyula (felkiáltások: eláll!) eláll a szótól.

H o d o s s i u József nemzetiségi szempontból fogja fel a tárgyat; ő a tökéletes jogegyenlőség, szabadság és teljes önkormányzat embere, nem is veheti senki rossz néven tőle, ha a jelen javaslatot el nem fogadja, mert ez fennjelzett kívánalmainak nem felel meg,

A törvényjavaslat — úgy látja szóló — a virilis szavazatok által a nemzetiségek elnyomását tüsté czélul, ami ellen lehetlen óvatot nem tennie, mert ez nemcsak a nemzetiségekre nézve káros és megalázó, de az egész országra nézve is veszélyes, mert a nemzetiségek elnyomását tüsté czélul, ami ellen lehetlen óvatot nem tennie, mert ez nemcsak a nemzetiségekre nézve káros és megalázó, de az egész országra nézve is veszélyes,

lyes, mert a nemzetiségek ily elnyomás okvetlen maga után fogja vonni és igazolni ezeknek kifelé való gravitálását, mi utóvégre is káros követke-zésekben fogja magát megboszulni, s az ország romlására vezet. Elveti a javaslatot. (Éljenzés a szélsőbalon.)

S c h w a r z Gyula nem reméli, hogy szavainak hatása legyen a jobboldalra, melynek az ellenzék legjelebb szónokai is hiában sorolták fel begyűző argumentumaikat, mindazáltal némelyeket említés nélkül nem hagyhat.

B. Eötvös József cuitusminiszter beszédét nagy figyelemmel hallgatta szóló, különösen, mivel azon praemissákból, hogy csak a határt kell megszabni, és a parlamentaris kormányrendszer megegyezése a megyerendszerről kétségbe vonható nem lesz, e praemissákból, — ugymond, — várta, hogy a miniszter ur elhatározza megszabását fogja levonni, azonban nem ezt tette, hanem a határok kijelölése helyett a megyei autonomia megsemmisítését, a főispánok omnipotenciáját s más a törvényjavaslatban foglalt félszeg elveket tette javaslatba, ami legkevésbé sem kiegyeztetése a megyerendszernek a parlamentarizmussal, hanem az előbbinek, s vele az egyéni szabadságnak, a polgári jogok gyakorlásának, az alkotmány garantizálásának elnyomása.

Beszédének a virilis szavazatokra vonatkozó része új érvelés által nyert érdeket; igazságtalannak mondá a törvényjavaslat ide vonatkozó szakaszát, mert míg egy részről a választott meggyebizottmányi tagoktól a legszigorubb moralitást követelt, másrésztől a virilis szavazással felruházottaknál még azt sem tűzi feltételül, hogy a bűnvádi kereset alatt ne legyenek; ép ily igazságtalannak találja azt is, hogy míg a pesti virilis szavazattal bíróktól 1400 forint minimumot kíván adó fejében, Óhálván például már az 5 fírt adózó polgár a legtöbbet adózők közé jut.

Ezután áttér a régi megyei institutio előnyeinek felsorolására, s azokat lelkes szavakkal feltüntetvén kijelenti, hogy a legbensőbb meggyőződése szerint az ezen institutio lerontására törő javaslatot el nem fogadhatja, ha em pártolja László Imre határozati javaslatát. (Élénk éljenzés a szélső balon.)

H o r v á t h Elek eláll, valamint Maniu Aurél is (jobboldali) kijelentvén, hogy mint népképviselő a népképviselőt ellen törő törvényjavaslatot el nem fogadja. (Éljenzés a baloldalon.)

S z o m j a s József eláll.

E d e r István Tisza Kálmán határozati javaslatát pártolja, nem ugyan önmagáért, hanem azon körülménnyel fogva, mert az ő meggyőződéséhez legközelebb áll, (szólv a ő talános szavazás barátja), és mivel a bécsi kormány befolyását ránk hozó törvényjavaslatot elvetni kénytelen. (Éljenzés balon.)

K i s s Miklós Tisza határozati javaslatát pártolja — eláll. (Megéljenzetik.)

Tóth Kálmán olyannak tartja a törvényjavaslatot, mint egy, minden bíráló által eljelt drámát, melyet azonban az utolsó drámaíró tag oly módon vett oltalma alá, hogy nem is époly rossz ez a dráma, csak a jellemeket, mesét és külsőket kell megváltoztatni, s egészen jó lesz; a javaslatnál is csak a főispáni omnipotenciát, a virilis szavazást, a városi rendezetlenséget tartalmazó szakaszokat kell másképp csinálni, aztán nem is lesz a javaslat oly igen rossz, — ezt mondják még a javaslat barátai is. (Helyeslés balról.) A virilis szavazati jogot nem csak a democratiára, de az alkotmányosságra is veszélyesnek tartja; oly caricaturája az — ugymond — a democratiának, mely talán egy élelappal, de nem komoly törvényhozás elé való; privilegizálni a vagyont ma, midőn ugyis annyira van a materialismus tulajban, hogy az ily iránt követők — ugyszólván — concessiókat reggeliznek, részvényeket vásorálnak, és a magán-érdek előtérbe tolása folytán a közügyek iránt a legnagyobb apathia mutatkozik, és fővárosunk megdöbbszött módon németesül stb.

Ep így tartja a főispáni omnipotenciát is nemcsak az önkormányzat, hanem a parlamentarizmusra is veszélyesnek, mert nem reméli, hogy ily főispáni hetman vezetése mellett a tisztviselők

szolgalelkű gépeknél egyebek lehessenek. Pártolja Tisza Kálmán h. javaslatát. (Élénk éljenzés balon.)

D e z s ö Szaniszló eláll. Berzenczey László eláll, mindketten megéljenzetnek.

V á j d a János nem lát democraticus irányt azon törvényben, mely nagyságos, méltóságos, kegyelmes hivatalnokokat terem, nem is szavazhat rá, mert igazságtalan, erkölcsöntő és más egyéb hányok mellett, azon hibában is sinlik, hogy a 48-ki törvényekkel ellentétben áll. Pártolja László Imre hat. javaslatát. (Éljenzés szélső balon.)

Jegyző olvassa: Deák Lajos. Felkiáltások: késő, mindjárt 2 óra!

C s a n á d y Sándor a házszabályok értelmében, a tagok megszámllását kívánja, hogy ha 100 an vannak, határozzák el, folytassák-e a tanácskozás.

(Zeyk József az elnöki telegraphhoz fut, s jelt ad a netán a folyosón levőknek.)

Előző Csanády indítványát szabályszerűnek, de feleslegesnek tartja, miután-e vita folyamára a ház megtározta az időt (9—2 óráig), s mivel már ugyis néhány perc múlva 2 óra, az ülést befejezhetőnek véli.

A ház osztja e nézetet, s az ülést véget ér.

A herezeg-primás

válasza a kath. eongressusi képviselő emlékiratára.

Igen tisztelt értekezlet!

A kath. autonomiát szervezendő congressusra megválasztott képviselők egy részének f. é. június hó 14-én Pesten tartott értekezlete által hoztam intézett bizodalmas megkeresését, melyben az érintett congressus napjának kitűzése szorgalmaztatik, annál nagyobb örömmel s elismeréssel vettem, minél buzgóbb s a kath. egyház érdekeinek felkarolására keszebb szellem lengi azt át minden sorokban. Legyen meggyőződve az igen tisztelt értekezlet, miszerint mind én, mind püspöktársaim, kik a kath. egyház igazainak megvédésére, s Krisztusban kedves hűveik kegyel-tének és buzgalmanak felbrazására s erejének fokozására törekedvén, a kath. autonomia ügyét annak idején komoly s beható tanácskozásunk tárgyává tettük, sőt azt az ur szent nevében meg is indítottuk, — ma sem óhajunk egyebet, — minthogy ezen autonomia anyaszentegyházunk isteni szervezetének szellemében s törvényeinek épeartása mellett, minél előbb életbe lépjen, s egyházunk javára, de kedves hazánk boldogságá-nak is előmozdítására, gyümölcsöző é legyen.

Hogy jelenleg a legszentebb kötelességeknél hódolva tartózkodunk Romában, naga az igen tisztelt értekezlet is elismeri. S épen ez az oka, hogy egyidőben a világegyház tanácsában is elfoglalva levén, most otthon nemcsak congressust nem tarthatunk, de annak napját sem tűzhetjük ki mindaddig, míg az itt tárgyalás alatt levő kérdés, melynek megoldása előtt az örökvárosból távoznunk nem illik, nem szabad, befejezve nem lesz. Reményem azonban, miszerint már igen közel van e várt perc. S akkor legott visszatérünk kedves hazánkba, s én sietni fogok, kitűzni a napot, melyen szintén csak szentegyházunk érdekeiben újra, noha más téren, hozzá foghatunk az ur szent nevében a munkához.

Fogadja az igen tisztelt értekezlet kiváló tisztelőmet nyilváníatát, melylyel maradtam — Romában, jul. hó 2-án, 1870.

Simor János, m. k.

Magyarország primás, esztergomi érsek.

Az aradmegyei községi erdők rendezéséről.

IV.

VI. A fa értékesítése vagy eladása (Vége.)

A levágott, és feldolgozott fa rendszeren vagy magából a vágásból, vagy pedig különösen ehaz

meghatározott rakhelyről adatik el; és pedig vagy szabad kézből, vagy árverés útján.

A leirt uj bálási eljárásra nézve, a vágásból való faeladás nem czélszerű, nem czélszerű pedig azért, mivel mint a hegyen és dombon, mint pedig a síkon levő erdők uj bálásiánál főfeladat, hogy a fakészlet a lehető legrövidebb idő alatt a vágásból kitaraktassék, mi ha a fa a vágásból adatik el, ez egészen nem kivihető, és előbb-több a vágásban vissza maradt, el nem adott fa, mégis csak egy bizonyos rakhelyre lenne eladás idejéig kiszállítandó; tehát legczélszerűbb az egész fakészletet a rakhelyről eladni, minél még az a nyereség is van, hogy ha a körülményekhez képest a rakhely alkalmas helyre választatik, az eladás sokkal könnyebben kezelhetatik és a fa is talán jobban értékesíthetetik, kiváltképen, ha a rakhely oly helyen van, hogy onnan a fa bármely időben kiszállítható.

A szabadkézből való eladás, kétféleképp történhetik, és pedig: vagy egy változó, a piaci árfolyamhoz alkalmazott árszabály, vagy pedig egy meghatározott árjegyzék szerint; melyek közül az első elvitatatlanul előnyösebb, ámár ezen eladási módszerinti kezelés, a piaci árak és a fautánni tudakozás, figyelmes szemmel tartását igényli.

Egy ily szabad eladás, kisebb erdőgazdaságnál előnyösebb és jövedelmesebb a nyilvános árverésnél is, mivel az erdőgazda ezáltal nem kénytelenítetik faértékesítést a véletlennek odaengedni, továbbá tapintatos eljárással az erdőgazda vevőit magának jobban biztosíthatja.

Azonban a szabadkézből nagymennyiségű eladás jelen, nyomtatókos okok merülhetnek fel, mert azonfelül hogy az erdőtulajdonos gyakran az erdőkezelője által, elővizsgálatlan eljárás folytán véli magát a szabadkézből eladás által meg-rövidítve látni, a vevő pedig maga részéről eilenben az önkényes árszabály és tulságos ár-melések által gondolja magát károsítva. — Ezen kívül az erdészeti személyzet több dolognak, de mindenesetre több felelősségnek, gyanúsításoknak és szemrehányásoknak van kitéve; — ám-bár, hogy az árverés által a fa ára tisztán a vevők kezébe, van látva, kik ha egyet értenek, a faértékét nagyon lenyomhatják, és az eredmény gyakran az időjárás, az alkalmatlanul választott idő és más apróbb eshetőségektől tetetik függővé.

— Ha a venni szándékozók nem nagy számmal jelennek meg, rendszeren a fa ára lankad, és csak tetésleg nyújt nyereséget a meghatározott ár-jegyzék fölött, ha ez t. i. a rendszer árfolyamon alól van szerkesztve. Tehát a nyilvános árverés csak akkor nyújt biztos előnyt, ha a fakészlet, a fautánni kérdézősködést nem képes kielégíteni, és minden egyes tételt a legmagasabb áron lehet kiküldetni.

Ha a legjobb helyen fekvő, és a legalkalmasabb időben árverezük a legjobb fat akkor midőn az lejjobban kerestetik, és ezen idő tájban a szabad kézből eladást megszüntetjük; ekkor többnyire megtörténik, hogy a közönség maga magát felülígéri, és nem panaszkodhatik még sem arról, hogy a faár emelése nem az időhöz mért. — Ily árverési kísérletek eredményét lejjobban felhasználhatja az erdőgazda a változó árszabály szerinti ár meghatározására. — Egy okszerd egy-bekötése az árverésnek a szabadon meghatározó faárral, mindenesetre a lejjobban ajánlható eljárás.

Sokat lehetne még e tárgybán írni, a tekintetben, amit az erdészeti tudomány és gyakorlat eddig elfogadott s amelyek különösen a községi erdők primitiv kezelési állapotánál legkevésbé sem találtak alkalmazást.

De e politikai lap olvasó közönségére nézve elég volt ennyi; tüzetesebb tárgyalása e kérdésnek egy szak tudományi lap keretében illenék be.

Elégnek tartom tehát záradékul csak annyit jegyezni meg, hogy a községi erdők kezelésének elhanyagolt állapota, a rögtöni és beható intézkedést mulatlan szükségessé teszi, s minden nap, mely óvó intézkedések megétele nélkül mulik el, pótolatlan veszteséget von maga után.

TÁRCZA.

Várady Gábor beszéde Ludvig kopor-soja felett.

(Peston, julius 12-én.)

Tisztelt gyászoló gyűlekezet! Egy fényugárral szegényebbek, egy árny-nyal, egy sabbal gazdagabbak vagyunk.

Ludvig János nincs többé! Gyászban növekszik a mi gazdagságunk, és csak veszteségek öregbitik a mi szegénységünket. Ludvig János nincs többé!

Tudom, hogy a közös gyász e sötét órájában nem várjátok tölem életírást annak, kit e kopor-só takar; mert különben is nyílt könyvként áll előt-tetek ifjúsága, férfi és aggkora. Csak tekintetek e könyvbe, s tükörként fogja előtökbe tárni: ki és mi volt Ludvig J.

A könyv első lapja arról tesz tanúságot, hogy 58 évvel ezelőtt a Kárpátok között Bela városban látta meg először a napvilágot. S alig, hogy eszmélt, gondolkodni kezdett, gyűjtéshez fogott; a tudomány, a művelődés küncseinek gyűjtéséhez. Ezt folytatta élte alkonyáig, mikint a méh, mely korahajnalról napestig, a tavasz kinyíltától a dér beálltáig repked, fárad, dolgozik, nem magáért, hanem a társadalomért, amelynek tagja.

Munkásságának, szép tehetségének, nemes jellemének első kitűnő jutalma lön, hogy Bela város, a második k pedig, hogy a szeptesi 16 város körülete váasztotta meg főjegyzőjévé.

Ez áll a könyv 2. és 3-ik lapján. S eljötték az 1848. év ragyogó napjai. A haza nem öj: küzdött az esőtől minden harcra, munkára minden erőt. Ludvig a térről, amelyen munká ni, küzd ni, tenni kellett, és mindezt a hazáért és annak szabadságáért, e térről Ludvig nem maradhatott el.

Mint népképviselőt látjuk őt az 1848 ki képviselőházban, mely őt az irodalom, s általában a

hazai közügyek körül szerzett érdemeinek méltánylásul egyik jegyzőjévé választá.

Ez áll életkönyvének 4. és 5. lapján.

Majd a táborban találjuk őt, mint kormány-biztot; mert teljesen birta az akkori kormány bizalmát, birta, kérdemelte és mindvégig meg-örizte azt, valamint híven és véglegelhetileg meg-örizte keblében az akkori kormányzó és most nagy száműzött Kossuth Lajos iránti szeretetét, tisztelőt. Utóbb ismét a táborban látjuk, mint kormánybiztot; látjuk Buda os románál, örömtől sugárzó szemekkel nézván a vitét, ki először tüzte ki a lobogót a Gellérthegy ormára. És midőn később a budai várkonyon is lengett a tricolor, sze-meinek még akkor ifjú fénye a hazafiai örömköny csepeiben tükrözött vissza.

Ez áll a 6 ik, a legszebb lapon.

De csakhamar gyász jött az örömmámor magasztos percei után; hosszú éj a ragyogása kö-zepette csakhamar elborult nap után.

On, az éjszaki tenger parjain, egy kis, de szabad hazában, Belgiumban keresett menhelyet a száműzött; menhelyet csupán és nem hazát; mert második hazát a magyar nem talált seholl!

Onnan nézett szorongó kebellet kelet felé, mint egy új Simeon, várva a virradatot; levee feltűntet a hajnalosillagnak, s hallgatódzva meg-köndülésre a reggeli harangnak; várva, mint egy Prometheus, ismét felemelkedést a napnak, melynek sugaraiból ő is vett, vett, de csak azért, hogy általok szabad életet adjon másoknak.

E várakozásban bucsúzott el az ő évtől, ezzel közönytette az utat.

Év, év után, mint a várt nap, a szabadság várváért napja, még sem jöve.

De ezalatt munkált, fáradt, hogy magának és családjának tápot, lelke bánatának pedig eny-hületet szerezzen. És ez nem is maradt minden vigasz nélkül, mert hisz minden munkájának köz-pontja, earkköve, tengelye, vezérszemeje: Ma-gyarország volt!

Ez a 7 dik, de iztózatosan hosszú és gyászos lap.

Egyszerre csak derengeni kezdött; egy fény-sugár csapott végig a láthatáron: az 1861 ki esem-nyek sugára. Csalfa lidérczfény! és nem a nap előhíróke!

Ludvig a késmárki kerület képviselőjévé választott jutalmul a honfi erénynek, jelölő a hálás, kegyeltes emlékezetnek. Ludvig tudta, hogy a lidérczfény az estvének, az éjnek, nem pe-dig a reggelnek hirdetője, ezért a megválaszta-tást megköszönte, de nem fogadta el.

Az 1865-ki országgyűlésre is felajánlatott neki ugyanazon kerületből a képviselőség, de azt akkor sem fogadta el; mert ő, ki csak a jog védelme miatt volt kénytelen hazája földjéről le-lépni, — nem akart kegyelmet kérni azért, hogy a szent földet ismét érintesse.

Elvégre a mult év elején itt, e haza földén látjuk ismét. Ki mint erős, életteljes férfiú távo-zott tőlünk, — mint megtört agg tért vissza kö-rünkbe.

A mult évben megnyílt országgyűlésre két kerület választotta meg, képviselőjéül: a Késmárki, és Szeged város. Ő az elsőnek t. i. szülő-földjének mandatumát fogadta el.

Ez áll életkönyvének 8-ik lapján.

Azóta folyvást köztünk él, dolgozott, küz-dött ernyedetlenül, mikép a b-ösületes munkás, a ki nem nézi: délen áll-e a nap, vagy már ha-nyatölőben van, hanem csak azt kéri: van-e bevégezetlen munka, van-e teljesítendő köte-lelesség?

Dolgozott, munkált mindig azon egy ügyért, melynek zárvaja alatt állott első ifjúságától fogva: a haza szabadságáért, függetlenségéért. Még ki-nos fajtálmannak végső perceit is arra használta, hogy a törvényhatóságok rendezéséről szóló ja-vaslat tárgyában, ha már el nem mondhatta a törvhozó tü tölet kebelebe, legalább megírj. vég-akaratát. — Hínyatölő életének pár napra meg-hosszabbítá-át is csak azért kérte orvosától, hogy meg egy-zer és utoljára telhesse szavazatát a tör-vényház zárlatába.

Ekép dolgozott és küzdött ő véglegelhetileg, mint a bátor és hűséges harcos, ki bennán, sebek-

kel rakva, már félig a földön hever, s mégis for-gatja kardját, majd támadva az ellent, majd védve magát és a szent ügyet.

És e munka, e küzdelem nem maradt siker nélkül; mert az ő szavaiban, melyeket az igaz ügy védelmére írt és mondott, az ő küzdelmeiben a jövőnek magva van.

Ime itt a 9-ik és utolsó lap.

A könyvet immár betelhejtük, de jegyezzük meg, hogy a 9 lapu könyv minden lapjának, mint volt Sybilla könyveinek, külön és önálló bece-e van. Együttvéve megbecsülhetetlen az.

És most Isten veled elv-e s szívbarátunk! Tört oszlop, lomtalan törzs! Nagy ami vesztesé-günk, mert bár itt maradtak erős ágaid: remény-teljes gyermekeid, unokád, itt maradtak dus lombjaid: a termékek, melyekkel az irodalmat a tudományt gazdagítottad, de ezért a hely, honnan kildöttél, soká üres marad.

Isten veled te szerénység, humanitás, sza-badelvűség, jellemzőlászóság, férfias következo-tességed dicsőült bajnoka! Vidd magaddal hosszú utadra a boldogító tudót, hogy polgári és haza-fiai erényeid előtt meghajlott minden barátod, de meghajolának ellenségeid is, ha ilyenek — ritka példa az életben — ellenségeid lettek volna.

Tíz pedig a boldogultnak gyermekei, unokája, itt e haza földén, s ott Európa nyugatán, és ott tul az Océánon, ti rokonai, barátai, tisztelői az elhunytunk itt és a távolban nyertetek nagy vesztésegtök közepette vigasztalást azon tudatból, hogy bár kialudt a fátyla, a melynek lánja min-dig a hazáért lobogott, bár letunt a csillag, amely itt maradt. A gép állt meg c-upán, míg az általa alkotott muvek örökké óln fognak.

Könyvetek és gyászko-zo ut tisztelt gyá-szólo gyűlekezet az elhunyt koporsójára; de tegyük magasztos hazafiai érzeléssel és örömmel, egy-szersmind a győzelem babérát is oly küzdő rava-talára, mint a minő volt Ludvig János!

Mélyen érzett hiány volt eddig is, hogy ha-
ni törvényeink nem intézkedtek elég határozott-
sággal a nemzetgazdasági tekintetben oly nagy-
fontosságú erdőségek fenntartása s devastációk
megakadályoztatása iránt, a hogy ezen körülmény
egy az egyes, mint területi erdőtulajdonosok ér-
dekeire, valamint az államra nézve is minő há-
trányt vontak maguk után, azt kiszámítani teljes
lehetetlen.

A napontékn érezhetőbbé váló faszűkségre
az ennek nyomában jelentkező fá-drágaság, végre
valahára felverte eddigi tétlen közönyéből egy a
kormányt, mint a törvényhatóságokat, s ha hosszú-
idők káros mulasztásait rövid időn helyrehozni
lehetetlen lesz is, annyi minden esetre el fog
rendszerez erdőkészítés által értni, hogy ami
megmenthető még mentetik s a megmentett, és
újjonnan újbólított s fellevelet községi erdőkben a
közöbki nemzedéknek egy állandó és biztos jöve-
delmet nyújtó tőke vagyon szereztetik meg.

Hogy e célz mielőbb és minél biztosabban
vértessék a teendő intézkedések helyességétől
s gyorsaságától feltételeztetik.

Fliegl Nándor,
erdész.

Aradmegye első alispánjának évnegyede- des jelentése.

Beterjesztett a f. 6. júl. 4-iki megyei közgyűlésre.
(Folytatás.)

Rabok összes száma	171
Elítélletlen volt:	109
a főügyésznel	47
első al g észnel	29
másod alügyésznel	33
Elítéltetett:	
a főügyész által	31
első alügyész által	17
másod alügyész által	25
Marad elítélletlen:	
a főügyésznel	16
első alügyésznel	17
másod alügyésznel	25

e) Az urb. alisp. bíróság előtt folyamatban
lévő urberi ügyek állásáról következő kimutatást
terjesztet elő:

As u béri perek összes száma	119
Ezek közül előmunkálat alatt van	41
A befizetett előmunkálatok hitelesítése alatt van 4	
l írásbeli tárgyalás alatt van	12
Ez elő bírósági ítélettel el van látva	1
A felsőbb bírósághoz fel van terjesztve	6
Végrehajtás alatt van	6
A teleknyvi hatósághoz áttételezt	32
As adósorozati hivatalhoz	10
A kir. pénzügyi igazgatósághoz	7

f) A m. számvevőség tevékenységi kimuta-
tását következőkben tüntetem elő:

F ő s z á m v e v ő k n e k
közigazgatási s számadási ügydarabokban 1870
I. félében kiosztott 882 db. Elintéztetett mind.

A j á r á s i s z á m v e v ő k n é l
I. évi II. negyedére áthozott hátralék 15 db szám-
adás 1870. II. negyedében az elkészített 1869. évi
számadások által szaporodás 182 db. Összesen
187 db. A f. évi II. negyedében ledolgoztatott 30
db. Marad hátralék 167 db.

Ezen évnegyedben a népszámlálási munká-
latok befejezése után, a járási számvevők a köz-
ségi előirányzatok ellátásával voltak elfoglalva,
a fennebbi hátralék azonban jelen év végeig fog-
nak feldolgoztatni.

g) A járási fő- és kerületi-szolgabírák tevé-
kenységét a lefolyt évnegyedről, a következő ki-
mutatásban terjesztet elő:

I. Aradi járás.

Aradi kerület.

Befolyt Elintézt. Hátralék

közigazgatási ügy	924	924	—
polgári	951	951	—
bűnügyi	112	112	—
mezei rendőrségi	60	60	—

Összesen 2047 2047 —

Központi kerület.

közigazgatási ügy	507	507	—
polgári	233	233	—
bűnügyi	40	40	—

Összesen 780 780 —

Hadnai kerületben az I. és II. évnegyedben.

közigazgatási ügy	720	716	4
polgári	645	618	17
bűnügyi	120	111	9
mezei rendőrségi	34	33	1

Összesen 1519 1418 41

Pécskai kerületben az I. és II. évnegyedben.

közigazgatási ügy	1014	1011	3
polgári	1365	1536	29
bűnügyi	216	188	28

Összesen 2795 2735 60

Tótvárad kerületben a lefolyt évnegy.

közigazgatási ügy	826	826	—
polgári	920	897	23
bűnügyi	98	98	—
mezei rendőrség	189	189	—

Összesen 2033 2010 23

II. Világosi járás.

Világosi kerület.

közigazgatási ügy	708	687	21
polgári	903	852	51
bűnügyi	156	133	23

Összesen 1767 1672 95

Simándi kerületben az I. és II. évnegy.

elnöki ügy	1	1	—
közigazgatási ügy	989	972	17
polgári	838	767	71
bűnügyi	137	104	33
mezei rendőrség	1	1	—

Összesen 1966 1845 121

Szentannai kerületben az I. és II.

közigazgatási ügy	921	912	4
polgári	794	785	9
bűnügyi	107	102	5

Összesen 1822 1804 18

Ágrisi kerület.

közigazgatási ügy	507	495	12
polgári	262	242	20
bűnügyi	59	52	7

mezei rendőrségi 7 7 —

Összesen 835 796 39

(Vége következik.)

Iskola-ügy.

A földmivelés, ipar és kereskedelemügyi mi-
nisterium a gazdasági szakismereteknek a köz-
nép közt az elemi tanítás útján lehető terjesztése
tekintetéből elhatározta, hogy a vezetőesetű
felsőbb gazdasági tanintézeteken, azok tanárai
által a folyó évi nyári szünidők alatt, a környék-
ről egybehívandó vagy jelentkező néptanítók szá-
mára 4—5 hetig tartó gazdasági tanfolyamok tar-
tassanak.

Ezen tanfolyamok a debreczeni tanintézetben
augusztus 1-től szeptemberig;
a keszthelyi augusztus 8-tól szeptember
harmadikig;

a magyar-óvári (német nyelven) augusztus
27-től szept. 25-ig fognak megtartatni.

A behívandó és állami költségű ellátandó
néptanítók száma minden intézetre nézve 24 re
állapított meg. — Ezek részére egyenkint uti-
költség és ellátás fejében hatvan forint határoz-
tatott, mely általányt az illető gazdasági taninté-
zetek igazgatói fogják megfelelő részletekben kifí-
zetni.

A tanfolyamra behívandó tanítók iránt a ki-
jelölést a magy. kir. közoktatási miniszter f. gja
az egyházi hatóságok és tanfelügyelők uján aján-
landó néptanítók közül megtenni.

A tanfolyamban állami költségű ellátandó
néptanítók kivül, mások is saját vagy küdők
költségén részt vehetnek, ha ez iránti szándékú-
kat az in ézeri igazgatóságnak a tanfolyam kez-
detét két héttel megelőzőleg bejelentik, mely igaz-
gatóság, — a tantemek nagyságához képest csak
korlátolt számú hallgatók vétethetvén fel, — az
illető jelentkezőket elfogadhatóság iránt egyene-
sen értesíteni fogja.

A néptanítók számára tartandó gazdasági
tanfolyamok célja nem csak a néptanítók gazda-
sági ismereteit közvetlen gazdasági, s ezáltal
ugy a köznép és növénydekek előtti tekintélyük
emelésére, mint jóvedelméző mezőgazdasági mel-
lékfoglalkozásokra való utalás által anyagi hely-
zetük javítására hatni, hanem célja főleg köz-
vetve a gazdasági szakismeretek terjedését az
elemi tanítás kiegészítéseképp előmozdítani.

Ezen cél elérése végett elváratik a tanfo-
lyamban résztvevő néptanítókól, hogy az ott
nyert szakismereteket igyekezni fognak iskoláik-
ban a lehetőségig azáltal érvényre hozni, hogy
azokban mielőbb a gazdasági folytatódó gazdasági szak-
tanfolyamot létesítvén, amennyiben ezt más idő-
ben eszközölni nem lehetne, a hétköznapi esti
órákban a rendszer tanulóknak, és vasárnapi dél-
utáni órákban külső hallgatóknak gazdasági tár-
gyakból előadásokat fognak tartani.

Ezen cél lehető előmozdítása végett a mi-
nisterium szándéka azon néptanítókat, kik ily
gazdasági tanfolyamok megalapítása s fenntartása
körüli különös ügybuzgalommal és sikerrel jár-
nak el, megfelelő jutalmak által ezen igyekezetük-
ben kitartásra buzdítani.

Mi is ezennel az érdeklött néptanítóknak tá-
jékoztatása végett köztudomásra hozatik.

Legujabb.

P á r i s, júl. 12. A spanyol követ
Hohenzollern Antal fejedelemtől aláírt
távsürgönyt kapott, mely arról tudósítja:
miszerint a fejedelem táviratozott Prim-
nek, hogy tekintettel azon bonyodalmakra,
melyeket fiának jelöltetése a spanyol
trónra előidézni látszik, azt az ő nevében
ezennel visszavonja.

Végül a fejedelem ezt mondja a sür-
gönyben: Az utóbbi események oly tény-
állást alkottak, hogy Spanyolország csakis
függetlensége érzetében kereshet tanácsot.
Szavazata ennél fogva nem tekintethetnek
őszintének és önkéntesnek, mint ez a ki-
rályválasztáshoz szükséges volna.

B é c s, július 13. Háboru veszélye
majdnem kikerülhetlen. Dresdából jelen-
tik, hogy Thiele államtitkár kijelenté a
német követek előtt, miszerint a háboru,
dacára Poroszország kielégítő válaszá-
nak, nyolcz nap lefolyása alatt bizonyo-
san kitör.

P á r i s, júl. 13. Grammont tegnap-
előtt több képviselőt meghitt bizalmas ér-
tekezletre. A francia hadsereg készen
áll; a mozgósítási parancs valószínűleg
már ki van adva. Poroszország kész le-
mondani Hohenzollern jelöltségéről, ha
Franciaország kötelezi magát a hadiké-
születek megszüntetésére.

S t o c k h o l m, júl. 13. Svédország
teljesen semleges marad. Az itt időző po-
rosz tartalékosok behívattak.

B e r l i n, júl. 12. Gr. Bismarck ma
este 6 órakor érkezik ide Kendel követ-
ségi tanácsossal. A „Börsencourier“ Düs-
seldorfból jó forrásból jelenti, hogy Hohen-
zollern Lipót herceg, a jelenlegi körül-
mények közt, csak azon feltétel alatt fog
a spanyol korona elfogadásához ragasz-
kodni, ha Spanyolország — azon esetre,
ha Németország ezen ügy miatt megtámad-

tatnék Franciaország által — a maga ré-
széről Franciaországnak azonnal meg-
üzenni és megkezdni a háborut.

B e r l i n, júl. 12. A „Kr. Ztg.“ így
ír: Grammont hg fenyegető nyilatkozatai
jele egy megfontolt tervnek, melynél Spa-
nyolország csak ürügyül szolgál; s e
tervnek élei Porosz- és Németország ellen
vannak irányozva. — Nem mérsékletlen
kevélység-e. Németországtól azt kívánni,
hogy a Francia politika javára a nagy-
koru német fejedelmek ellenében csendőri
szolgálatokat tegyen az asturiai herceg
részére? Ha Franciaország azon jogot
igényli, hogy szomszédos népeit gyámság
alá helyezze, ugy nem lehet beszélni biz-
tosított békéről, ugy a béke fenntartható-
sága már csupán idő kérdése, melyet min-
den nép megvárhat. Aki velünk kiköt,
készen is találand a védelemre.

P á r i s, július 13. Itt eni poli-
tikai körökben mindinkább
több valószínűséget nyer
azon remény, hogy a fenn-
forgó viszály békés uton
fog megoldatni. Londonból és
Bécsből határozottan békés szellemben
iparkodnak hatni.

R ó m a, júl. 13. Ma történt a szava-
zás a csaltatlansági schema felett 600
zsinati tag közül 80-an „non placet“-tel,
63-an „placet juxta modum“ szavaztak,
80-an távol voltak a szavazástól. Ezen
223 szavazat képezi az oppositiot.

M ü n c h e n, júl. 13. A követkama-
rában a hadi budget felett folytak a viták.
A külügyminiszter ellenzé a milis-rend-
szert; a jelen pillanatot, midőn háboru és
béke feletti tárgyalások vannak folyamat-
ban, és midőn talán rövid idő alatt szük-
séges leendő jól szervezet hadsereg felett
rendelkezni, — alkalmatlannak hiszi arra,
hogy most szerveztessék újra a hadsereg.

B r ü s s e l, júl. 13. A tegnapi esti
lapok jelenték, hogy 250 ember ment el a
határra; valamint egy ezred hadmérnöki
csapat is parancsot kapott, hogy a fran-
cia-porosz határon lévő négy nagy vas-
utat szállja meg. A „L'étoile belge“ ugy
véli, ezen csapatok arra rendeltetvék,
hogy adandó alkalommal a vasutakat és
távírdavezeték elrombolják.

B u k u r e s t, júl. 12. A kamara
ülésszaka 8 nappal meghosszabbított.
Bratiano János plojesti megválasztása
igazoltatott. Az igazolások eltartanak még
e héten.

P á r i s, júl. 13. A „Constitu-
tionnel“ a minisztereknek
a kamarában tett nyilat-
kozataira emlékeztetve, azt
mondja, hogy azoknak szava
meghallgattatott és a jo-
gosult kívánalmak figye-
lembe vétettek, minthogy
Hohenzollern herceg nem
leendő Spanyolország ki-
rálya. Mi nem kívántunk többet —
ugymond a nevezett lap; büszkeséggel
fogadjuk a békés megoldást, és a nagy
győzelmet, mely egy csepp vérbe sem
került. B. Werther a porosz királytól egy
sajátkezü iratot nyújtott át a császárnak.

Ujdonságok.

* Nagyváradról távirják július 13-án:
Strobl és Barischuek szabadalmazott önterakó
gépe az itten tartott aratversenyben az első
aranyérmert nyerte meg.

* Zarándmegyében, Kőrösbányán köz-
lebről egy újjonan felpett algymnasium fel-
szentelése alkalmából a románok nagy lakomát
tartottak. A rendezett vacsora fölött, melyen egy
szónok kifejezése szerint „160 intelligens román“
jelent meg, három beszéd tartatott; az egyiket
Hodosiu alispán, a másod kat Frankul másodal-
ispán, a harmadikat pedig Bosióta aleó-fehérmegyei
törvényszéki ülnök tartá. Ezen utóbbi nagy
sensációt keltett; beszédének alapszövege követ-
kező volt: 1784 ben az oláh nép bokáig volt a le-
gyilkolt magyarok véreben; 1848-ban térdig
uszott abban; haladjunk e göröngyös pályán to-
vább; le a magyar nemzetet; ki kell
irtanunk a nekünk alkalmatlan fajt
stb. — Az igazságügyminiszter értesülvén e be-
szédéről, azonnal rendeletet menesztett a főispán-
hoz, melyben meghagyá neki az ügy szigorú meg-
vizsgálását, s az eredményről jelentésének mi-
előbbi beküldését.

* Félégházán mult vasárnap roppant jég-
eső volt. A pusztító vihar az egész határon ke-
resztül vonult s annak egy nagy részét elpusztítá;
a végzár, a még talpon állott veretek nagy ré-

szét tetemesen megrongálta, az orkán pedig ta-
ny kat, kazalokat és gabnakereszteket rongált
meg és kuszált szét. A gazdák kára tetemes, s
ebből több részről a magyar biztosító-társaság
van érdekelve.

* Alig hogy elhallgattak már a lapok a
nehány hét előtti borzasztó tüzvészről, mely Kon-
stantinápolyban dühöngve, ott számtalan család-
dot az inség és nyomor örvényébe taszított több,
mint ezer embernek életébe került; egy tegnapi
érkezett sürgöny egy ottan újabban kitört rop-
pant tüzvészről értesít, mely 9 óráig tartott, s
1500 házat elhamvasztott. Ezen újabb szerencsét-
lenség részletei még ismeretlenek.

* Alesuthról írják, hogy az ujdonszülött
kis főhercegnek keresztelése f. hó 20 kán történni
meg. A kis főhercegné Margitnak fogják ke-
resztelni. József főherceg ki az örömdarab-
családi esemény óta mindig családja körében időz, a
keresztelés előtt nehezen jó Budára. Ő felsége a
király a keresztelési ünnepélyen képviseltetni
fogja magát.

* A nagy menetgyakorlatok, melyekről
már több ízben említést tettünk, szeptember else-
jén veszik kezdetüket. Az egyik hadosztály a
Duna balpartján megy Pestről Pozsony felé, a má-
sik a Duna jobbpartján Budától Pozsony felé; az
egyik hadosztályt József főherceg, a másikat
Gablenz budai főhadparancsnok vezeti, az ösze-
vényelet Albrecht főherceg kezében lesz. A két
hadosztály, mely látszólag barát és ellenséget jel-
képez, több ízben színellett csatát is fog vívni.

* Dunaföldváról írják az „U. L.“-nak f.
hó 9-én: Tegnap reggel szolgabíró, esküdt és
pandurok beállítottak egy helybeli résztöntőhez, ki
a történet feljelentés szerint hamis pénzt gyárt.
A pandurok csakhamar találtak több pénzsaját régi
6 krosok számára. Az ezüst váltópénz részben van
s meg van ezüstözve és pedig oly sikerült, hogy
nem lehet megkülönböztetni a jó váltópénztől.
A pénzhamisító neje hetenkint kétszer Pestre jött
s itt forgalomba hozta a pénzt. A pénzhamisítót
nejevel és két kis gyermekével (!) azonban elfog-
ták. Bevallá bűnét s azt mondja, hogy más
büntérse nincs. A bűntény Földvárattól annál na-
gyobb feltűnést okozott, mert midőn az illető
Földvárattól megtelepedett már igen jól bir a ma-
gát, s általában sokkal többet keresett, mint a
mennyit költött. Midőn elfogták, csak 186 frtot
találtak nála ugy, hogy gyanítják, miszerint va-
gyonát valami bankban helyezte el.

* A honvédelmi m. kir. ministerium által
ezennel hóhírvé tételük, hogy a m. kir. honvéd-
ség kerületeinek tisztképző tanodában elrendelt
vizagák, 6 cs. kir. fensége a honvédség főparancs-
noka által, e következő helyeken és napokon fog-
nak megtartatni; jelenen: Mo-onyban a budai ke-
rület részére folyó év aug. 2-án. Pozsonyban a po-
zsonyi kerület részére aug. 3-án. Kasán a kasasai
5-én. Félégházán a pesti 8-án. Varasdon a zág-
rábbi 10-én, és Székesfehérvárott (a lovas had-
apródok részére) aug. 10-én. Ez alkalommal mind-
azon, a honvédség kötelékébe tartozó, vagy azon-
kivül álló, — de hadkötelezettségüknek már ele-
get tett oly egyének, kik e tisztjelölti és szabad-
ságot államanyu tiszt vizagát letenni óhajtanak,
fölvihatnak, hogy ebbeli szándékukat kifejező
beadványaikat az illető honvédkerületi parancs-
nokság-kozhoz benyujtsák, s a vizsgaletételre a
főnt elősorolt határnapokon megjelenjenek.

* A hires „Junius-levelek“ írója kilétének
kérdése nemokára véglegesen meg lesz fejtve.
Angol lapok szerint Sir Philipp Francis, — a
levelek állítólagos írójának, — családja legköze-
lebb oly okmányokat adand ki, melyek annak
szerzőségét kétségtelenné teendik. Eddig — majd-
nem száz év óta — elővigyázati rendszabályok
miatt nem közölték az okmányokat a nagy kö-
zönséggel.

Szinkör. Szombat, július 16-án, 1-ös szín-
kőri bérlet 11-ik szám alatt adatik, itt először:
„Fokról-fokra“ Életkép öt képlethen, zenével és
tánczccal, írta Müller Hugo, ford. R. J., zenéjét
szerző Róth Ferencz.

Aradon, 1870. évi július hó 9-én, a megyei
közoktatási javára rendezett tánczvigalom ered-
ménye:

Összes bevétel	1010 frt 80 kr.
Kiadás	266 „ 70 „

Marad a kórház részére tisztá jó-
vedelem 744 frt 10 kr.

Midőn e jelentékeny eredményért a „cz. kö-
zönséghez szives pártfogásért köszönetünket in-
tézzük, egy szívesemind kötelezettségünknek tartjuk
Goldscheider Henrik urnak, ki a szükséges nyom-
tatványokat díjtalanul szolgáltatta; s a következő
felülfizető uraknak, — nevezeten:
Atzél Péter ur által felülfizetett . . . 44 frtért,
Bogdánffy Gergely „ . . . 10 „
Bohus János „ . . . 7 „
B. Wasmer Adolf „ . . . 5 „
Almay József „ . . . 5 „
Simon Gábor „ . . . 3 „
Kocsa Péter „ . . . 3 „
Vásárhelyi Béla „ . . . 1 „
külön külön köszönetünket kifejezni.

Arad, 1870. július hó 14-én.

A kórházi bizottmány.

M e g h i v á s.

Az aradi első önkéntes tűzoltókar vasár-
nap, folyó hó 17-én d. e. 10 órakor a városi ta-
nácteremben az egyet belkezelése körül szük-
séggé vált különféle intézkedések megtétele ér-
demében

rendkívüli közgyűlést

tart; — mire a kartagok tiszteletteljesen meg-
hivatnak.

Aradon, júl. 13. 1870.

Farkas Menyhért,
titkár.

Közgaztászat.

* A aratás Északamerika nyugati államaiban.
A nagy pacifique vasut már Észak-amerika nyu-
goti államait is oly helyzetbe hozta, hogy azok

szel készíti a kőzetekből, amelyekből a kőzetekből

664 szhoz. 702-2-8 Ad 8800 számhoz. 720-1-3

Egy gyakornokot

Egy gyakornokot
kedvező feltételek mellett elfogad
Csiky L. Károly
simándi gyógyszerész.

HIRDETMÉNY.

A Hajduska-féle hávéház és vendéglő (Hő-el garni) helyiség-
ben található a legjobb állapotban levő kávéházi eszközök és ven-
dégli butorok szabad kézből eladóak. Bővebb értesítést Hajduska
Arminnál nyerhetni.

Árverési hirdetemény.

Közhírre tétetik, mi zerint az Ó-Villai községnek Haj Nikulae elleni végrehajtási ügyében, alperes ingatlanai, m. a. villagosi \$09. sz. tjkben felvetett 10 f frt becslült ház, beltelek, 3 fra betöltött kenderföld és 800 fra becslült ¼ öl elekre czélba vett árverés mai napon végre hiányában nem sikerült; — miért ezen ingatlanok f. évi augusztus hó 16-án

látások mellett becsáron alól is elfog-
 káríthatni.
 Galsán 1870. évi július 7-én.
Rusu Gusztáv,
 t. szbíró mint kik. vrhó

Árverési hirdetés.
 Néhai Senk Al jos hagyatékához tar-
 zó különbféle, nagybörzszt gazdasá-
 g ságok, köztök egy Rök-féle lőer-
 építő, egy Garret-féle vetésgép, több
 endbeli szoró és tisztító rosták, kosá-
 k.
 A lökösházi pusztán Edele-
 pachér Imrénél 3 esztendőn át
 használt
 656-43

rendő önkéntes árverés útján a legbi-
stiger nek eladotnak.

Mire a venni szándékozók ezennel
egyhivatnak.

712-2-3

Fábián László,
ideigl. hagyatéki gondnok.

kuka-fa

jutányos áron eladó.

5820	18.9	714-2-3
------	------	---------

Árverési hirdetés.

Miután az ó-világosi községnek
Lazareszk (Busi) Vazi ie elleni végrehaj-
tási ügyében alperesi ingatlanai, u. m. a
világosi 1205. sz. tjkben felvett 490 fura
becsült beltelek, 1/4 szántóföld és 30 fura
becsült 1761. sz. hegyi kaszállo a mi
napon tartott 1-ső árverésnek vetők hi-
nyában nem adathattak; közhírre ér-
tetik, miszerint ezen ingatlanok f. évi. au-
gusztus hó 8-ik napján, d. e. 9 órakor,
Ó-Világoson községházánál becsárol al-
tis a megelőző hirdetésben közzétett felte-
letek mellett elfognak árvereltetni.

Galsán, 1870. évi július 4-én.

096

869.

715-2-8

Árverési hirdetés.

Miután az ó-világosi községnek
Lazareszk (Busi) Vazi ie elleni végrehaj-
tási ügyében alperesi ingatlanai, u. m. a
világosi 1205. sz. tjkben felvett 490 fura
becsült beltelek, 1/4 szántóföld és 30 fura
becsült 1761. sz. hegyi kaszállo a mi
napon tartott 1-ső árverésnek vetők hi-
nyában nem adathattak; közhírre ér-
tetik, miszerint ezen ingatlanok f. évi. au-
gusztus hó 8-ik napján, d. e. 9 órakor,
Ó-Világoson községházánál becsárol al-
tis a megelőző hirdetésben közzétett felte-
letek mellett elfognak árvereltetni.

Galsán, 1870. évi július 4-én.

096

869.

715-2-8

Árverési hirdetés.

Miután az ó-világosi községnek
Lazareszk (Busi) Vazi ie elleni végrehaj-
tási ügyében alperesi ingatlanai, u. m. a
világosi 1205. sz. tjkben felvett 490 fura
becsült beltelek, 1/4 szántóföld és 30 fura
becsült 1761. sz. hegyi kaszállo a mi
napon tartott 1-ső árverésnek vetők hi-
nyában nem adathattak; közhírre ér-
tetik, miszerint ezen ingatlanok f. évi. au-
gusztus hó 8-ik napján, d. e. 9 órakor,
Ó-Világoson községházánál becsárol al-
tis a megelőző hirdetésben közzétett felte-
letek mellett elfognak árvereltetni.

Galsán, 1870. évi július 4-én.

096

869.

715-2-8

Árverési hirdetés.

Miután az ó-világosi községnek
Lazareszk (Busi) Vazi ie elleni végrehaj-
tási ügyében alperesi ingatlanai, u. m. a
világosi 1205. sz. tjkben felvett 490 fura
becsült beltelek, 1/4 szántóföld és 30 fura
becsült 1761. sz. hegyi kaszállo a mi
napon tartott 1-ső árverésnek vetők hi-
nyában nem adathattak; közhírre ér-
tetik, miszerint ezen ingatlanok f. évi. au-
gusztus hó 8-ik napján, d. e. 9 órakor,
Ó-Világoson községházánál becsárol al-
tis a megelőző hirdetésben közzétett felte-
letek mellett elfognak árvereltetni.

Galsán, 1870. évi július 4-én.

096

869.

715-2-8

Árverési hirdetés.

Miután az ó-világosi községnek
Lazareszk (Busi) Vazi ie elleni végrehaj-
tási ügyében alperesi ingatlanai, u. m. a
világosi 1205. sz. tjkben felvett 490 fura
becsült beltelek, 1/4 szántóföld és 30 fura
becsült 1761. sz. hegyi kaszállo a mi
napon tartott 1-ső árverésnek vetők hi-
nyában nem adathattak; közhírre ér-
tetik, miszerint ezen ingatlanok f. évi. au-
gusztus hó 8-ik napján, d. e. 9 órakor,
Ó-Világoson községházánál becsárol al-
tis a megelőző hirdetésben közzétett felte-
letek mellett elfognak árvereltetni.

Galsán, 1870. évi július 4-én.

096

869.

715-2-8

Árverési hirdetés.

Miután az ó-világosi községnek
Lazareszk (Busi) Vazi ie elleni végrehaj-
tási ügyében alperesi ingatlanai, u. m. a
világosi 1205. sz. tjkben felvett 490 fura
becsült beltelek, 1/4 szántóföld és 30 fura
becsült 1761. sz. hegyi kaszállo a mi
napon tartott 1-ső árverésnek vetők hi-
nyában nem adathattak; közhírre ér-
tetik, miszerint ezen ingatlanok f. évi. au-
gusztus hó 8-ik napján, d. e. 9 órakor,
Ó-Világoson községházánál becsárol al-
tis a megelőző hirdetésben közzétett felte-
letek mellett elfognak árvereltetni.

Galsán, 1870. évi július 4-én.

096

869.

715-2-8

Árverési hirdetés.

Miután az ó-világosi községnek
Lazareszk (Busi) Vazi ie elleni végrehaj-
tási ügyében alperesi ingatlanai, u. m. a
világosi 1205. sz. tjkben felvett 490 fura
becsült beltelek, 1/4 szántóföld és 30 fura
becsült 1761. sz. hegyi kaszállo a mi
napon tartott 1-ső árverésnek vetők hi-
nyában nem adathattak; közhírre ér-
tetik, miszerint ezen ingatlanok f. évi. au-
gusztus hó 8-ik napján, d. e. 9 órakor,
Ó-Világoson községházánál becsárol al-
tis a megelőző hirdetésben közzétett felte-
letek mellett elfognak árvereltetni.

Galsán, 1870. évi július 4-én.

096

869.

715-2-8

Árverési hirdetés.

Miután az ó-világosi községnek
Lazareszk (Busi) Vazi ie elleni végrehaj-
tási ügyében alperesi ingatlanai, u. m. a
világosi 1205. sz. tjkben felvett 490 fura
becsült beltelek, 1/4 szántóföld és 30 fura
becsült 1761. sz. hegyi kaszállo a mi
napon tartott 1-ső árverésnek vetők hi-
nyában nem adathattak; közhírre ér-
tetik, miszerint ezen ingatlanok f. évi. au-
gusztus hó 8-ik napján, d. e. 9 órakor,
Ó-Világoson községházánál becsárol al-
tis a megelőző hirdetésben közzétett felte-
letek mellett elfognak árvereltetni.

Galsán, 1870. évi július 4-én.

096

869.

715-2-8

Árverési hirdetés.

M

71(2)=3.	Laptulajdonos Bettelheim Vilmos. — Arad. 1870. Nyomtatja és kiadja Réthy Lipót. (Főttér. a Minoriták zárdájával szemben.)
----------	---